

InfoMigjorn

Butlletí digital
sobre llengua
catalana

Núm. 1.366

6 de març del 2018

SUMARI

- 1 Gabriel Bibiloni ► Accents estrangers
- 2 Eugeni S. Reig ► El valencià de sempre: entrar per l'ull dret, entrar per l'ull esquerre
- 3 Tomeu Martí ► Contra la imposició lingüística a la Sanitat
- 4 Josep Lacreu ► S'ha acabat el bròquil
- 5 Maria Cucurull ► Davant d'una ruptura aponeuròtica... Mai por!
- 6 Marta Serra Serra ► L'elogi del monolingüisme
- 7 Maria Rodríguez Mariné ► Ja n'hi ha prou de dir-nos fins on podem arribar
- 8 J. Leonardo Giménez ► Esquallar i escudellar
- 9 Josep Ruaix ► "La llengua ha perdut genuïnitat"
- 10 TERMCAT ► Les llengües de la Xina
- 11 Enllaços i convocatòries

InfoMigjorn és un butlletí setmanal que recull informacions d'actualitat sobre llengua catalana.

ISSN 2462-7003 Elaborat i distribuït per la Xarxa de Mots

Subscripcions: <http://migjorn.cat/alta.php> Adreça de contacte: infomigjorn@migjorn.cat   @InfoMigjorn

1 Accents estrangers

Gabriel Bibiloni @bibiloni

Llengua Nacional, núm. 47 (2004)

https://bibiloni.cat/textos/accents_estrangers.htm

Al grup de conceptes com llengua, dialecte, varietat, etc. se n'hi afegeix un que ha estat prou destacat pels lingüistes i sociolingüistes: l'accent. L'accent és una entitat definida exclusivament per un conjunt de trets fonètics, a diferència del dialecte, que ve determinat per elements tant de tipus fonològic com morfològic com lexical. Una llengua –en concret un estàndard– es pot parlar amb accents diferents. Fent abstracció de les possibles diferències que hi pot haver, en els plans lexical o morfològic, entre la llengua model d'Anglaterra i la dels Estats Units, tothom sap que allò que diferencia un britànic i un americà que parlen tots dos l'anglès estàndard és bàsicament l'accent. Exactament el mateix que ocorre amb argentins i espanyols, o fins i tot entre un castellà estricte i un andalús de nivell cultural mitjà o alt.

Igualment és una noció conegudíssima la d'accent estranger. Tothom sap que quan hom parla una llengua que no és la pròpia, una llengua apresada i pertanyent a una altra comunitat lingüística, en general ho fa amb un conjunt de peculiaritats fonètiques determinades pels hàbits articuladoris de la llengua pròpia, i llavors es diu que tal individu parla la llengua en qüestió amb accent estranger. Parlar una llengua estrangera amb accent entra dins la més absoluta normalitat i en general no se'n fa cap problema. Els milions de persones que hi ha al món que parlen anglès com a llengua instrumental apresada per a aquesta finalitat mostren els hàbits articuladoris de la pròpia llengua sense fer-ne problema. Es pot dir que això ja se sap i és el que en principi s'ha d'esperar. Sovint en aquesta categoria que denominam accent hi entren aspectes molt subtils, difícils de descriure per a la majoria de la gent. I és que, encara que un fonema existeixi en dues llengües i aparegui com el mateix fonema i també la mateixa realització, pot haver-hi, o sol haver-hi, característiques articulatòries secundàries que donen un aspecte lleugerament diferent al so en els dos idiomes. Una *a* tònica o una *p* poden sonar un xic diferent en dues llengües a causa d'aquestes característiques secundàries que els parlants sovint no són capaços de definir o de controlar. A més, hi ha tota la qüestió de l'entonació –la cançoneta, que diuen– característica de cada llengua o varietat. Per tot això es parlen les llengües amb accents estrangers.

Tota llengua, doncs, es pot parlar amb accent d'una altra llengua. Es pot parlar català amb accent anglès, anglès amb accent espanyol, francès amb accent alemany i tot el que vulgueu. Els catalans del sud dels Pirineus tot d'una som impactats quan sentim els (pocs) catalanoparlants de la Catalunya del Nord –excepte una exigua minoria de gent molt gran– parlar català amb un clar i inequívoc accent francès. I exactament igual ens ocorre davant els (pocs) catalanoparlants de l'Alguer, quan exhibeixen un llampant accent italià. A la Catalunya del Nord, pràcticament tots els parlants de català joves o de mitjana edat no han après el català per transmissió familiar normal, sinó per altres vies, la qual cosa explica amb escreix el fenomen de l'accent francès.

La desaparició de l'accent català

I ara passem a una qüestió central. Fins a un temps molt recent, pràcticament tots els catalans bilingüitzats parlaven espanyol amb accent català. Era la normalitat, i el fet era concebut per tothom com la normalitat. No sabia greu a ningú perquè els esquemes eren molt clars: hi havia la llengua pròpia i la que no era pròpia, la forana; i les llengües foranes es parlen per entendre's amb algú, no per emular els seus parlants nadius. A més, hi havia poques ocasions de parlar espanyol, que era sobretot un idioma administratiu i oficial, usat més que res en el domini de l'escriptura. Tots els catalans parlaven espanyol amb la / catalana velar, no cal dir que amb la palatal lateral (/l/) perfecta, sonoritzant la s final seguida de mot començat per vocal, amb la *ch*- inicial fricativa (almenys els orientals), duplicant la *b* de pueblo, etc. Més enrere era habitual de sentir catalans parlar espanyol amb el so inderdental de la *z* espanyola substituït per *s* i, fins i tot, amb vocals neutres finals. És a dir que quan un català parlava espanyol, invariablement "es notava" el fet que era català. Naturalment encara resten moltes persones que parlant en espanyol mostren trets fonètics constitutius de l'accent català, però entre la gent jove el fenomen tendeix a la desaparició, com expòs tot seguit.

A partir de la vinguda massiva d'immigrants espanyols s'ha fet també massiva la pràctica del bilingüisme, l'alternança de l'ús oral de les dues llengües, que al final ha acabat adquirint una agilitat vertiginosa. I els esquemes han canviat tot donant pas a una nova mentalitat condicionada per percepcions de jerarquia i subordinació. La llengua dominant superior, àmpliament escampada i en procés de nativització, no es pot parlar amb cap imperfecció. Parlar espanyol amb traces de la llengua subordinada és sentit com una limitació. Els mecanismes de censura social fa temps que es van posar en funcionament, especialment entre la població escolar. Per tot plegat els catalanoparlants s'han posat com a fita peremptòria fer desaparèixer tot rastre d'accent català, és a dir amagar allò

que els permetria fer visible la seva identitat lingüística. L'accent català mereix una valoració social completament negativa. Àdhuc és curiós com hi ha tantíssima de gent del nostre grup que parla espanyol ieista perquè sent que l'articulació no ieista "fa català".

La capacitat i el fet de parlar espanyol sense accent català (és a dir, exactament igual que un natiu, car la compleció de la sintaxi i el lèxic és prèvia) culmina el fenomen de la facilitació de l'espanyol als catalans per part de l'Estat jacobí nascut a començament del segle XIX. Aquesta facilitació és la clau del projecte d'edificació de la llengua nacional del dit Estat jacobí destinada a desplaçar les llengües subordinades. Ja se sap que una cosa és la competència i una altra l'ús; però alerta: la plenitud de la competència va estretament lligada a la nativització de la llengua sobrevinguda. Una llengua que es parla a la perfecció ja és una llengua pròpia.

Un fet invisible

Si tots tenim molt clara la noció de parlar català amb accent francès (catalans del nord) o italià (algueresos), si tots els hispanoparlants tenen ben dibuixat el fet de parlar espanyol amb accent català o amb un *fuerte acento catalán*, també ha de ser possible parlar català amb accent espanyol, i, fins i tot, amb un fort accent espanyol. En principi s'esperaria que els qui fessin tal cosa fossin els espanyols que haguessin après català com a segona llengua, i certament així s'esdevé en molts de casos; i aquest fet l'hauríem d'entendre com a normal i bo, en tant que la integració dels immigrants és bona. Però en realitat el gruix de gent que parla català amb accent espanyol és entre la massa dels catalanoparlants, i, a més, és un fet en expansió. Parlar català amb accent espanyol, o amb un fort accent espanyol, és exactament el que fan la majoria de joves de les grans capitals dels Pirineus avall, i una bona part dels presentadors dels mitjans audiovisuals i una bona part –no sé si dir la majoria– dels dobladors i professionals de la locució que sentim a la ràdio i la televisió. Ara bé, la noció (parlar amb accent espanyol) és inexistent entre la nostra gent, fins i tot entre la gent que té una perfecta dicció catalana, cosa que mostra la immensa anormalitat de la situació. Ja direu a algun dels afectats que parla amb accent espanyol i veureu quina cara que fa. Que molt poca gent sigui impactada per aquest fet massiu és quelcom inherent a la situació de subordinació lingüística que ens ha tocat patir. No pot impactar el fet de sentir parlar la llengua pròpia amb la fonètica de la que de cada cop més és tinguda per pròpia. Amb tot, això no vol dir que no hi hagi consciència de la diferència entre una dicció i l'altra. N'hi ha, però no és enfocada d'una manera correcta, és a dir pronúncia normal versus pronúncia amb accent forà, sinó com una diferència normal entre parlar propi

de joves i parlar propi de gent gran. Sembla que aquest esquema ha estat assumit pels responsables de TV3, que no prenen cap mesura contra la pronúncia espanyolitzant dels actors i dobladors joves, pronúncia que deuen considerar adequada a la idea de “versemblança” que han d’oferir els personatges.

L’apropiació dels hàbits articuladoris de la llengua sobrevinguda parlant en aquesta llengua porta, per una qüestió d’economia lingüística, a l’abandonament dels hàbits articuladoris tradicionals en l’ús de la pròpia. La / velar, peça cabdal de la personalitat fonètica del català, es troba en ràpid procés d’extinció. La / velar era la clau de la tradicional manera de parlar l’espanyol amb accent català, allò que de seguida percebien els altres d’aquest accent; i ara la / desvelaritzada (*bleda* en l’argot dels lingüistes) és la clau de l’ús del català amb accent espanyol, tot i que aquí trontolli la percepció social del fet. Però hi ha moltes coses més: avança el ieisme castellanitzant, s’aferma el repugnant xava barceloní, desapareix la sonorització de la *s* final que enllaça amb una vocal inicial del mot següent, s’africa a la manera espanyola la *xeix* inicial de paraula, no es duplica la *b* dels aplecs *bl* o *gl*; a les veus televisives –i potser ningú no els ho ha fet veure– se substitueix l’articulació catalana de la *i* consonàntica (per exemple en els lamentables *io* i *ia* dels doblatges) per l’articulació espanyola, que no és la mateixa ni de bon tros; en alguns ambients entra en escena una *g* intervocàlica intensament fricativa (com en el mot *vegada*), pròxima a la *r* francesa, habitual en el parlar *pijo* espanyol; etc. No volia esser exhaustiu, sinó únicament posar un grapat d’exemples dels que ofenen cada dia les orelles d’un radiooient o telespectador lingüísticament sensible. Podríem continuar: a Mallorca entre els joves es pot donar per desapareguda la pronunciació labiodental de la *v*, i les paraules *lloc* i *joc* es confonen de manera creixent en un horrible *yoc*, que escric amb *y* per destacar l’articulació espanyola d’aquest so.

La fusió de dues llengües en una

D’aquesta manera les dues llengües tendeixen a disposar d’unes estructures fonètiques molt més acostades, per no dir una sola fonètica. De fet, però, més que un acostament és el desplaçament unilateral d’una cap a l’altra. És un procés de substitució dins un altre procés de substitució. Una vegada consumat aquest procés, una vegada desapareguts els elements de contrast fonètic entre les dues llengües que entren en aquesta dinàmica de substitució (repetesc que la / deu ser el més poderós), lògicament ja és impossible de parlar una de les dues llengües amb l’accent de l’altra. En el moment en què tots els catalanoparlants parlin català amb accent espanyol ja no serà possible parlar espanyol amb accent català. Simplement no hi haurà cap accent, perquè no hi haurà possibilitat de contrast. Només hi haurà una espècie de fonètica única, tot i que

restaran un mínim d'elements (com els fonemes inicials de les paraules *gent* i *gente*) només aplicables a un dels dos idiomes. Hauríem de prendre consciència de la importància d'aquest fet: la fonètica és la cara de la llengua, l'expressió més immediata de la seva personalitat; l'assimilació de la fonètica d'un idioma a la d'un altre és una part decisiva i sense retorn del procés de substitució lingüística que amenaça societats com la nostra.

Aquest fenomen es pot veure en altres casos de subordinació lingüística, com en el gallec: sentir un doblatge a la televisió gallega és com sentir individus absolutament monolingües espanyols llegint un text en la llengua de Galícia.

Política lingüística

Si tot aquest procés ha de ser aturat i redreçat, això només serà possible amb una adequada política lingüística. Aquesta –no ho oblidem– hauria de tenir dos vessants inseparables: la política orientada a l'extensió de l'ús social de la llengua i la política orientada a la qualitat lingüística i al manteniment de la integritat del sistema. Seria un greu error –o pura demagògia– sostenir que només interessa la primera, o que la urgència de la primera pot dispensar l'aplicació de la segona.

La política orientada a la qualitat lingüística, manifestament deficitària o errada en els darrers vint anys, hauria de focalitzar el control dels models, i entre aquests els que tenen més incidència social, és a dir els dels mitjans audiovisuals de masses.

Tot i així, cal ésser conscients de la dificultat que en les llengües subordinades tenen els models per a exercir una influència real sobre la població, a diferència del que succeeix amb les llengües no subordinades. Observem com el model referencial de l'espanyol, difós sobretot pels mass media, és seguit sense cap desviació significativa per hispanoparlants i catalanoparlants, mentre que el model català difós pels media catalans és el que col·loquialment es diu “paper mullat”. Vint anys de correctors suprimint qualsevol *tenir que* de la ràdio i televisió públiques del Principat i les masses consumidores del producte continuen usant aquella construcció sintàctica a tort i a dret i sense aturador. Naturalment el model espanyol funciona perquè més enllà del bilingüisme de la societat catalana hi ha una immensa societat monolingüe i sense interferències insostenibles. Tot això ens duu a la conclusió que, a part d'anar pensant seriosament en l'opció de construir una societat sense subordinació lingüística (ni de cap tipus), l'ampliació i el control de llenguatge modèlic en els mitjans audiovisuals hauria de constituir una prioritat dels seus responsables i dels governants.

2 El valencià de sempre: entrar per l'ull dret, entrar per l'ull esquerre

Eugeni S. Reig

El valencià de sempre (Alzira: Bromera, 2015), pàg. 278

entrar per l'ull dret (algú)

Ser algú ben acollit per algú altre pel fet que, des del primer moment, li resulta simpàtic, li fa gràcia, li agrada.

–*Pareix mentira que la senyora Elena es porte tan bé amb la nora.*

–*Sí, des del mateix moment que la va conèixer que li va entrar per l'ull dret.*

La vol més que si fóra una filla. Per a ella és l'aleta del cor.

–*Ja veus tu. Quines coses.*

En valencià també es diu: caure bé, caure en gràcia

La llengua estàndard sol emprar: caure bé, caure en gràcia, posar-se bé

En castellà es diu: *caer bien, caer en gracia*

entrar per l'ull esquerre (algú)

Ser algú mal acollit per algú altre pel fet que, des del primer moment, li resulta desagradable, antipàtic, no li fa gens de gràcia, li provoca rebuig.

–*Ja està ací altra volta l'imbècil eixe!*

–*Però ¿què t'ha fet a tu el pobre home? T'ha entrat per l'ull esquerre i no hi ha mans, ¿eh? Això no té trellat.*

L'ús de la frase feta *entrar per l'ull esquerre* és la manera genuïna que els valencians tenim d'expressar el concepte definit. Les expressions *caure gord* i *caure gros*, calcs de la locució castellana equivalent *caer gordo*, són totalment inacceptables en la nostra llengua.

En valencià també es diu: caure malament

La llengua estàndard sol emprar: caure malament

En castellà es diu: *caer gordo, caer mal*

3 Contra la imposició lingüística a la Sanitat

Tomeu Martí

Diari de Balears, 10/02/2018

<https://dbalears.cat/opinio/2018/02/10/311671/contra-imposicio-linguistica-sanitat.html>

Vet aquí tres reflexions sobre la llengua en el sector sanitari, publicades l'any 2010 i que avui, desgraciadament, són vigents.

La salut de la nostra llengua

Un metge d'un hospital de Mallorca passa consulta a un senyor major i li diu "mueva los carrillos", el pacient, que amb prou feines entén el castellà d'anar pel carrer o de veure la televisió, no té ni la més remota idea de què vol el doctor. El metge no entén el català. La comunicació entre metge i pacient és gairebé impossible.

A una senyora major d'una població propera a Palma li diagnostiquen, en primera instància, alzheimer perquè ha estat incapaç de respondre correctament un qüestionari. En realitat el problema no era que no recordàs quin color era "azul" o cap on era la "derecha" o la "izquierda". Simplement, per a ella aquell color era el "blau" de tota la vida i a un costat hi té la dreta i a l'altre l'esquerra.

Una metgessa d'atenció primària adverteix una pacient que si no li parla en castellà li pot fer un diagnòstic equivocat...

Al PAC de Sa Pobla els néts han de fer d'interprets entre els seus padrins i una metgessa nova.

Moltes de les circulars de l'IB Salut són exclusivament en castellà, un grup de metges denuncia que el programa informàtic per a la gestió de la consulta de l'IB Salut encara s'està traduint al català... fa quatre anys!

Aquests són alguns exemples reals que ens poden servir per valorar quin és l'estat actual del procés de normalització lingüística en l'àmbit de la sanitat.

Sempre he professat un respecte especial pels professionals que es dediquen a treballar per la salut dels altres i, des d'aquest mateix respecte, crec que és important deixar clar que una gran majoria d'ells actuen d'una manera absolutament responsable i respectuosa amb els drets lingüístics dels mallorquins, menorquins, eivissencs i formenterers, però també és cert (i els actuals responsables de l'IB Salut així ho han reconegut) que durant els darrers anys el respecte als nostres drets lingüístics i a la legalitat vigent, ha patit un important retrocés

en aquest àmbit en particular i en l'àmbit de l'atenció ciutadana per part de l'administració pública en general.

Contra la imposició lingüística a la Sanitat

Els funcionaris públics dedicats a la salut són, en general, servidors públics mòdels, però entre ells hi ha excepcions, ovelles negres que obliden que la seva principal funció és atendre i entendre els pacients que moltes vegades acudeixen a ells amb situacions angoixades o desesperades.

Quan es parla que els funcionaris estiguin capacitats per entendre la llengua pròpia d'aquesta terra no només es parla que estiguin en condicions d'oferir un bon servei. També estam parlant del respecte als drets individuals dels ciutadans que són atesos.

Del que parlam és d'acabar per sempre amb situacions que es produeixen actualment a la nostra sanitat pública, situacions en que alguns pacients són obligats a expressar-se en castellà, una llengua que moltes vegades no dominen amb la fluïdesa suficient per explicar qüestions íntimes, sota el xantatge implícit o explícit que si no ho fan, s'arrisquen a un tracte que posa en perill la seva pròpia salut. Es tracta d'una imposició aberrant contra la qual cal lluitar.

El bon metge és el que t'entén

Els darrers anys la situació de la sanitat pública s'ha anat agreujant. El creixement poblacional ha fet que més treballadors de les Illes Balears hagin cotitzat a la Seguretat Social i que molta més gent tengui dret a accedir als serveis d'aquesta, però no ha revertit en una millora proporcional del finançament de les infraestructures i els serveis.

La pitjor malaltia que pateix la sanitat pública de les Balears és el mal finançament. Un mal històric que desemboca en un mal servei pels usuaris i en sobrecàrrega de feina pels treballadors.

Una ínfima minoria (com sempre renouera) afirma públicament que no és necessari conèixer la llengua catalana per treballar en la sanitat pública.

Els impostors i miserables que pretenen que siguem els ciutadans els que ens adaptem a ells, no tenen lloc dins una professió tan bella i sacrificada.

Els que proclamen que no és necessari entendre els pacients, no s'hi voldrien veure ells en aital situació d'indefensió i abocats al xantatge d'haver de triar entre expressar-te en la teva llengua o arriscar-te a rebre un tracte deficient.

Els cínics que proclamen que si és un bon metge és igual si parla en xinès, obliden que si és un bon metge intentarà entendre el seu pacient, per no equivocar el diagnòstic i no errar en el remei.

Aquests inadaptats, que són minoria i que es mouen per interessos partidistes, no mereixen compartir professió amb la gent que es deixa cada dia la pell per salvar vides humanes.

Una persona capaç de negar atenció a un pacient perquè aquest s'expressa en mallorquí, un individu capaç de fer un mal diagnòstic per no voler entendre una persona major, que ja en té prou amb els seus mals com perquè a damunt l'obliguin a explicar-les en una llengua que no domina, sincerament, crec que, més enllà de nivells, requisits, mèrits i altres consideracions tècniques i burocràtiques, no cap al nostre sistema sanitari públic.

4 S'ha acabat el bròquil

Josep Lacreu

Blog *Pren la paraula*, 08/01/2018

<http://red.levante-emv.com/joseplacreu/2018/01/08/sha-acabat-el-broquil/>



Potser molts de vostés coneixen la paraula *bròquil*. I dic *potser* volent deixar un marge raonable de dubte a una comprensible ignorància. Perquè no tots vostés tenen per què ser aficionats a les verdures, i inclús en el cas que ho siguin també és possible que no hagen sentit mai la paraula *bròquil*. La veritat és que es tracta d'una veu relativament recent. La primera documentació de la paraula

bròquil apareix registrada en el *Diccionari de la llengua catalana ab la correspondencia castellana y llatina* del traiguerí Pere Labèrnia, publicat en 1839. Però, a més, per motius diversos que no vénen al cas explicar ara, esta hortalissa no ha sigut tampoc de consum habitual entre els valencians fins a temps relativament recents. I encara es pot afegir per a justificar el possible desconeixement d'esta paraula que la denominació tradicional valenciana no era *bròquil* sinó *bròcul*. Així és, de fet, com l'arreglegava Josep Maria Cabrera en el seu *Vocabulario valenciano-castellano*, publicat en 1868; i així és també com la usen encara alguns escriptors valencians contemporanis, com Josep Piera: "Hi ha [...] olors: de pasta amb fesols, de bròcul bollit", escriu en *Un bellíssim cadàver barroc*, descrivint la ciutat de Nàpols.

Però el més curiós de tot és que fins i tot aquells que coneixen la paraula *bròquil* i siguen aficionats a les verdures potser fan servir este vocable per a designar un producte que no és realment el que s'imaginen que és. El bròquil és una hortalissa molt semblant a la coliflor, amb uns brots florals de color verd clar, agrupats en una inflorescència compacta, densa i de branques carneses, i amb unes fulles més fosques que no estan apinyades, sinó que estan tallades en tires. En castellà –ho apunte per si en facilita el reconeixement– tradicionalment s'ha anomenat *brécol*. En la taxonomia científica és coneguda amb el nom de *Brassica oleracea*, varietat *botrytis*. Però el que estem acostumats a veure en els mercats actualment no és esta varietat, sinó una altra de color verd fosc, amb els brots florals agrupats en una inflorescència menys compacta. Esta altra varietat de la mateixa espècie és coneguda científicament amb el nom de *italica*. Es diu així, evidentment, perquè prové d'Itàlia. La seua distribució en els nostres mercats és relativament recent, i sovint es comercialitza amb el nom original italià de *broccoli*.

Rebobinant una miqueta més el fil d'esta història de paraules per a arribar al seu origen, es pot apuntar també que la forma *broccoli* en italià és el plural de *broccolo*, diminutiu de *brocco*, que significa 'brot'. Per tant, si haguérem de fer una traducció literal del *broccoli* al valencià, potser hauríem de dir-ne *brotets*. Però no: mai li hem dit d'eixa manera, i tampoc és qüestió ara de d'inventar-se noves paraules i marejar el personal. Potser també podríem haver anomenat esta nova varietat com a *bròquil*. En realitat, prové del mateix ètim, i així és com s'ha actuat en molts altres casos semblants: ampliant el significat del referent, hem integrat les varietats noves. Però els mercats tenen les seues pròpies lleis, i ara –cal tindre-ho ben present– no són les mateixes que regien els mercats tradicionals. Els sistemes de compravenda, la varietat dels productes, els hàbits de consum: tot ha canviat. Actualment, el consumidor fica en el carret el pro-

ducte que vol adquirir i el paga després en la caixa. Si tenen preus distints, són productes diferents, i és necessari, per tant, identificar-los nominalment i amb un codi de barres específic per a saber exactament què es compra i què es ven.

“It’s the economy, stupid”, va amollar Bill Clinton a George Bush en un debat televisiu. Aquell estirabot de Clinton es va convertir en un eficaç eslògan electoral, volent concentrar en eixa frase que el seu rival no connectava amb les necessitats de la societat moderna. Sense necessitat de proferir insults, però aprofitant aquella experiència, caldria fer un esforç per captar les necessitats lingüístiques de la nostra societat actual, dinàmica i canviant. Més que una recuperació enyoradissa de les essències lèxiques perdudes d’un passat remot, cal una resposta ràpida i eficaç a les exigències del present. Amb eixe objectiu, i valga com a simple exemple, el *Diccionari normatiu valencià* de l’Acadèmia Valenciana de la Llengua (igual que el Termcat, val a dir-ho) ha optat per diferenciar entre *bròquil* i *bròcoli*.

Hem de saber desprendre’ns de temors banals i renunciar a aspiracions immaculades per a atendre les necessitats de la societat actual. Els parlants no poden viure dins d’escafandres, amb els mots recoberts amb guardapols per a evitar que s’embruten. I *bròcoli*, sí, és un mot estranger, procedent de l’italià. Però la cosa no té remei. Si algú té problemes amb els estrangerismes, potser convé que es bega dos (o més) tasses de caldo per a superar la delicadesa estomacal. Perquè, a més de *bròcoli*, ara ja tenim en les parades dels mercats el *romanesco*, un híbrid entre el bròcoli i el bròquil tradicional. I, per si això fóra poc, ja ha aparegut també el *bimi*: un altre híbrid del bròcoli, però en este cas amb la col xinesa. La gestació de nous productes i nous termes és constant. Els nostres referents canvien a un ritme vertiginós. Davant d’esta realitat, no podem recloure’ns a la defensiva en la tradició lèxica i alçar un gran mur contra la invasió de mots bàrbars que amenacen la virginitat de la nostra llengua. No és un problema de castedat lingüística sinó de supervivència. El gran repte amb què ens enfrontem és fer que el valencià s’use amb plena normalitat en els mercats. Al cap i a la fi, tot es compra i tot es ven. Amb els deguts respectes, permeten-me que repetisca: “It’s the economy, stupid”.

Vegeu també, del mateix autor al seu blog, [Ell no era ell](#) (02/02/2018) i [¿Què és correcte?](#) (16/02/2018).

5 Davant d'una ruptura aponeuròtica... Mai por!

Maria Cucurull @mariacucurull

El Periòdic (Andorra), 11/01/2018

<https://www.elperiodic.ad/opinio/article/61824/davant-duna-ruptura-aponeurotica-mai-por>

No és cap novetat dir que català té un gran nombre de monosíl·labs, probablement és una de les llengües romàniques que més en té. El 1968, Pere Quart en va fer un excel·lent exercici estilístic amb la famosa *Tirallonga de monosíl·labs*. I actualment, els jugadors de Scrabble empedreïts se saben fil per randa totes les combinacions possibles de monosíl·labs, sobretot les de les lletres amb més puntuació, com la ce trencada o la ics. Cada dia, en les frases més quotidianes diem força paraules d'una sola síl·laba: “Bon dia! Fa gaire fred?”; hi estem tan avesats que ni ens n'adonem i de fet formen part del nostre capital lingüístic més valuós. Una prova en fou la protecció aferissada dels diacrítics. I és que una part de la societat es va bolcar a la lluita en defensa dels 150 accents que diferenciaven paraules homògrafes. Tant se valia si els utilitzaven correctament o no, el que realment importava era preservar sense matisos l'ortografia catalana que ens han ensenyat des de petits.

Per tot això, perquè som amants dels monosíl·labs, perquè són molt productius i perquè funcionen molt bé, en trobem sovint als eslògans publicitaris. Segurament heu sentit el “Som com som” de l'associació LGBTIQ o us heu fixat alguna vegada en el “#tens un banc” de MoraBanc. A més, una de les cançons més cèlebres en català es titula *Boig per tu*. I potser tampoc és casual que després dels atemptats de Barcelona, el lema que va sorgir espontàniament fos “No tinc por”.

I és que quan es tracta de divises, eslògans o lemes una de les premisses més importants és la brevetat, així com que sigui simple i fàcil de recordar. A més, cal que susciti prou interès perquè cali en els receptors. Aquí neix la pugna entre lingüistes i publicistes: uns sempre defensaran que gramaticalment sigui correcte; als altres, en canvi, els agrada transgredir les normes. Per això, sovint trobem lemes que ens xoquen. És el cas del “Mai Por” del MoraBanc. Són dos monosíl·labs que transmeten un missatge contundent, però és una frase que grinyola perquè lingüísticament parlant és agramatical. Tot i així, un any i mig després podem considerar el lema com un èxit, atès que ha triomfat totalment entre la societat andorrana. El podem sentir en diferents àmbits, s'ha pres com un referent i al final això és el que compta perquè és l'objectiu principal dels publicistes.

És el clam d'una afició, el crit enèrgic dels seguidors i, de fet, quan l'estadi esclata és la passió el que els mou i lluny queden les convencions i la normativa. És difícil que en aquest entorn sigui el lingüista qui guanyi la partida. I justament per tot això, sabem que el que ha de prevaldre en aquest àmbit és el llenguatge planer. Tenim diversos registres i els utilitzem en funció de cada situació comunicativa. Quan som al bar amb els amics empren un registre distès i col·loquial, però quan som a la feina ens servim dels tecnicismes propis de cada professió.

El parlant corrent domina el registre col·loquial, l'estàndard i en funció de la seva feina pot conèixer un registre especialitzat. Els metges no poden pretendre que els seus pacients entenguin els termes mèdics que empren quan parlen amb altres professionals del seu sector. Per això, m'ha sorprès que la piulada informativa sobre la lesió de Moussa Diagne ens expliqui que "estarà allunyat de les pistes les pròximes tres setmanes per una ruptura mioaponeuròtica de l'aponeurosi anterior amb elongació al solí de la cama esquerra". En aquest cas, gramaticalment podem parlar d'una construcció correcta, tanmateix la informació no ha arribat als receptors. I, per tant, aquí no podem parlar d'èxit.

No sabem ben bé què li ha passat a Diagne, però almenys ens ha quedat clar que estarà lesionat durant tres setmanes. Mentrestant, com bé diria Pere Quart, "Un xic de seny / I un poc de temps / I un xic de món/ I un poc de sort... / Ei, si pot ser!".

6 L'elogi del monolingüisme

Marta Serra Serra

El Temps, 06/01/2018

<https://www.eltemps.cat/opinio/2980/lelogi-del-monolinguisme>

"Una societat és monolingüe quan la seua llengua és homicida"

Noam Chomsky

Fa unes setmanes la televisió pública francesa emetia un nou programa de suposat seguiment del procés independentista, aquest cop, centrant-se en el tema lingüístic. El títol, molt evocador: "[Catalogne, la bataille des mots](#)" només feia referència al model d'escola catalana, i se centrava en els casos de famílies que havien denunciat aquest model i demanaven més castellà pels seus fills. En els primers minuts, els tòpics s'acumulen: Zona rural, una escola pre-

parant els Pastorets (insistent en el caràcter religiós i dient que se fan a totes les escoles de Catalunya), persones que parlen castellà amb accent català i una comparació increïble : “Us imagineu que a Bretanya, la majoria de classes se fessin en bretó, i només és fessin un grapat d’hores en francès?”

Us convido, si teniu sang freda i compreneu el francès a veure aquest reportatge que és un bon exemple del discurs que s’està transmetent a l’Estat francès sobre el moment històric que està vivint Catalunya. Però, a banda de voler donar una imatge “identitària” del procés d’independència català, el que demostra aquest reportatge és aquesta preocupació obsessiva a l’hexàgon pel monolingüisme. No només negant les llengües “regionals”, sinó també mancant de respecte a les altres llengües parlades per la població que hi resideix.

Recordo que de petita estava convençuda que quan parlava en català amb la meua mare, segons on estiguéssim, ningú m’entendria. No hi havia cap explicació racional a aquesta sensació que vaig tenir durant temps, que em feia sentir que érem els únics que parlàvem una altra llengua que el francès, quan teníem un entorn familiar i d’amistats clarament bilingüe i catalanoparlant. Però havia mamat tant que en l’entorn quotidià, la llengua de comunicació “normal” era el francès que quan sortia de l’entorn proper, per a mi tot era francès. Com vaig sentir dir a la Carme Junyent, en la presentació del llibre del Joan-Lluís Lluís *El navegant*, per mi saber una llengua diferent me donava el superpoder de ser invisible.

A poc, a poc, com tots els que parlem més d’una llengua i alguna de les quals no és majoritària en l’entorn immediat, vas aprenent el lloc de cada llengua en el teu entorn. Però aquesta evolució que fem els que parlem una llengua minoritzada és més complicada pels monolingües. Per això fa temps, a un autobús de Barcelona unes francòfones criticaren la meua forma de vestir, sense pensar ni un segon, que abans d’arribar a la meua parada, els hi contestaria en la seua llengua.

Avui, ja no parlo mai català com si no m’entengués ningú, però l’Estat francès es continua comportant, no només com si el francès fos l’única llengua, sinó sobretot com si fos l’única llengua tolerable.

Evidentment, com és ben sabut això se nota en les administracions monolingües, i en el tracte que reben les llengües dites regionals. Però no només. Cada dia és més sorprenent com se tracten també les altres llengües, les dels migrants. I en particular, l’àrab.

A l'escola, espai per formar-se i compartir, perseguir les llengües ha esdevingut una pràctica que per molt que ja no estigui institucionalitzada és una quotidianitat. Evidentment molts professors utilitzen les llengües maternes dels alumnes per ajudar a progressar la classe i obrir portes. Però molts altres se senten profundament atacats per la riquesa lingüística dels seus alumnes. Prohibit utilitzar altres llengües que el francès. Per por, per por de no comprendre. Per por del que se pugui dir. Per por de ser insultat. Fins i tot, a escoles primàries s'ha exercit la prohibició de parlar altres llengües a l'hora del pati. I jo, recordo com a la meua escola, on la majoria tenia el francès com a llengua materna, sense cap prohibició, ens van ensenyar a jugar en català. I penso que alguna cosa s'està fent malament.

Perquè prohibint certes llengües o simplement ignorant-les o menyspreant-les, es crea una jerarquia entre llengües i també entre orígens i recorreguts de les persones. Un migrant originari de Marroc que ha viscut a Barcelona i ara viu a Perpinyà, no és valorat com a poliglota. Perquè les seues llengües són les dels migrants. Àrab, català, castellà, francès. En canvi, passaria el mateix, amb una persona d'origen anglès que ha viscut a Holanda?

I aquest model escolar, aquest model estatal i per tant, aquest model de societat que elogien el monolingüisme és el que critica el model de l'escola catalana. Amb un reportatge de bombo i plateret al *prime time* de la televisió pública. Fa falta afegir res més?

7 Ja n'hi ha prou de dir-nos fins on podem arribar

Maria Rodríguez Marín

Ara, 14/01/2018

https://www.ara.cat/opinio/Ja-prou-dir-nos-fins-arribar_0_1942605763.html

Sí, home!, i què més!, ja n'hi ha prou (d'aquest color)!, només faltava aquesta!, aquesta sí que és bona!, ja som al cap del carrer!, s'ha acabat la broma! I encara podria continuar. Però ja n'hi pot haver tantes com vulgueu, que *Fins aquí podem arribar!* ens sembla més... no ho sé... hi va més bé. Fins al punt que la utilitzem per traduir d'altres llengües.

Aquesta setmana, a la gala dels Globus d'Or, es va denunciar la violència de gènere amb un efectiu negre rigorós i amb el lema *Time's up*, que alhora és

una campanya per recollir fons contra l'assetjament sexual. Oprah Winfrey el va repetir amb contundència diverses vegades en el seu discurs. Hi havia l'opció de traduir-lo literalment: *time's up* no vol dir altra cosa que *el temps s'ha acabat*. I així és com ho van fer la majoria de mitjans. De fet, dins del context del discurs ja s'entenia: "Durant massa temps, no s'ha escoltat ni s'ha cregut les dones que s'atrevien a dir la veritat sobre el poder d'aquests homes [poderosos]. Però el seu temps s'ha acabat. El seu temps s'ha acabat". El problema és que, fora de context, la frase no podia portar possessiu, i havia de ser, simplement, "El temps s'ha acabat". I això, en un titular de portada, per exemple, sense res més que ho expliqui, no ens està dient gaire cosa.

És evident que en aquest cas es necessita una traducció una mica més interpretativa perquè el titular funcioni sol; igualment, la campanya també s'ha de poder traduir d'alguna manera... Doncs bé, el primer que se'ls va acudir a alguns dels que ho van voler traduir va ser *Fins aquí podíem arribar!* I que bé que hi queda! És autònom, clar, contundent... Llàstima que sigui un castellanisme. I per descomptat que ho és, perquè si no sabéssim castellà no sabríem que és un crit de queixa o indignació. ¿O és que si li dius a un anglès *We could go so far!* sabrà de què li estàs parlant? Li hauries de dir, més aviat, *Enough is enough*, que és l'expressió idiomàtica que existeix en aquesta llengua per donar aquesta mateixa idea.

Hasta ahí podríamos llegar serveix, segons recull el diccionari de la RAE, "para expresar indignación ante un posible abuso". ¿I no expressa la mateixa idea *Ja n'hi ha prou!*? Per què no ens ve al cap de seguida, doncs? Passa sovint que hi ha expressions que se'ns fiquen tan endins que ja hi recorrem espontàniament, i, a més (i malgrat que ens faci malícia), ens sembla difícil trobar-hi alternatives que ens satisfacin al cent per cent. I, cosa encara pitjor, són girs que cada cop veiem més integrats i ens *molesten* menys.

Ara bé, no ens fustiguem més del compte, també ens hem de plantejar que potser ja fa molt temps que els fem servir (¿podem obviar els segles de contacte entre castellà i català?). El *Diccionari català-valencià-balear* recull la variant *Fins aquí hem arribat!*, amb un sentit semblant al castellà ("ho diu el qui està cansat de tenir contemplacions a un altre i vol començar a fer-li contrari"), però no en posa cap exemple literari, només diu que l'ha recollit a l'Empordà i Mallorca. De moment, cap obra prescriptiva l'avalua, és més, moltes la condemnen explícitament. És només a les mans dels parlants i sobretot dels escriptors decidir si la integrem o la continuem expulsant, si la fem nostra o la continuem considerant forana i reforcem expressions més genuïnes que ens diferenciïn i

ens ajudin a reforçar l'autoestima. Bé, dir *només* potser és exagerat. Tant com dir que el temps dels homes poderosos s'ha acabat. Però per alguna cosa hem de començar.

Vegeu també, de la mateixa autora i en el mateix mitjà, [I mira que girar la truita és fàcil!](#) (20/01/2018).

8 Esquallar i escudellar

J. Leonardo Giménez

Levante-EMV, 8 de gener del 2018

Fa uns quants dies, vaig llegir en un blog: “Puigdemont es va esquallar no convocant ell les eleccions catalanes”. Sorpresa lingüística agradable, no per la convocatòria, o no, dels comicis catalans, sinó per la utilització del verb *esquallar*, utilitzat pel bloguer autor de l'article. Com sabem els que parlem el valencià de família, del carrer i de sempre, eixe verb significa, d'acord amb el *Diccionari normatiu valencià*, ‘acovardir, espantar, fer perdre el coratge’: “El meu cosí no pot vore sang, de seguida s'esqualla”. No atrevir-se a fer una cosa perillosa o que pot generar oposició o rebuig també és *esquallar-se*. I això va fer Puigdemont quan, després de tindre decidida la convocatòria d'eleccions, no es va atrevir a publicar-la, es va esquallar. Tots ens hem esquallat alguna vegada en la vida, calcule. Eugeni S. Reig en l'impagable llibre *El valencià de sempre* inclou *esquallar* amb la definició ‘fer perdre (a algú) l'ànim, el coratge, el valor, l'energia moral’, amb l'exemple, entre altres, “Quan va saber que sa mare tenia un càncer de fetge, es va esquallar i es va fer blanc com la paret”. Perquè una mala notícia també pot fer esquallar-nos. És un vocable molt propi de la nostra variant lingüística, arreplegat, primer, pel *Diccionari català-valencià-balear* i, posteriorment, per Ferrer Pastor en els seus diccionaris, pel *Diccionari valencià* (GV-IIFV-Bromera-Lacreu) i per les diferents versions del SALT. Com que els diccionaris inspirats en el noucentisme selectiu i excloent no l'arrepleguen, l'ortodòxia lingüística tampoc l'usa, ni ací ni allà, però no ens esquallarem per això i seguirem utilitzant eixa paraula quan convinga, com ho fa el bloguer esmentat al principi, en tot els registres, i no sols en el col·loquial, perquè és un mot ben expressiu, precís i útil.

I una paraula morfològicament pareguda, però ben diferent de significat, és *escudellar*, que en la seua primera accepció és ‘repartir les viandes d'una menja

determinada, posant-les en els plats dels diferents comensals perquè puguin ser consumides', com ho definix el precitat Eugeni S. Reig en el llibre esmentat més amunt i, de manera més sintètica, el DNV de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua: 'distribuir o servir (el menjar) en els plats', "Dis-los que vinguen, que ja estic escudellant l'arròs". "Hi ha ganeta, eh Alexandra? Quantes vegades t'has escudellat l'arrosset?", li vaig dir l'altre dia a la meua neteta. És un verb que es veu interferit o desplaçat per *servir*, en frases com "servix-te tu mateix els fideus, encara en queden bona cosa", que també és correcte, però no perdam el nostre *escudellar*, ni el sentit descrit ni en l'altre, que no té res a veure amb les menjades i sí amb les parlades, perquè quan u xarra més del compte, a vegades "escudella". Eixe verb, en sentit figurat, té el significat de 'declarar o xarrar alguna cosa, especialment aquella que caldria mantindre secreta': "No li ho contes a Pep, que després tot ho escudella". Explicar-se bé i detalladament també és *escudellar*. Això deuen fer els corruptes penedits, escudellar-ho tot als jutges!

9 Josep Ruaix: "La llengua ha perdut genuïtat"

Raül Garcia i Aranzueque

El Punt Avui, 26/01/2018

<http://www.elpuntavui.cat/societat/article/5-societat/1328190-la-llengua-ha-perdut-genuinitat.html>

El jurat dels premis Martí Gasull i Roig ha atorgat el premi especial al sacerdot, gramàtic i escriptor Josep Ruaix i Vinyet per "la seva llarga trajectòria de fidelitat a la llengua" en àmbits com la gramàtica, la correcció, la traducció, la supervisió i l'estudi lingüístic. Ruaix rebrà el premi aquest 5 de febrer.

Què li suposa haver rebut aquesta distinció?

Un gran honor, perquè la Plataforma per la Llengua, que és qui m'atorga el premi, és una entitat que, des de fa uns 25 anys, treballa molt per la llengua. Jo en soc soci des de fa temps i estic admirat de la gran tasca que fa perquè el català, en tot el seu territori històric, s'usi en tots els àmbits. També estic content perquè succeeix el senyor Albert Jané, a qui van atorgar l'any passat el premi especial del jurat. És amic meu i té un gran sentit lingüístic. En tercer lloc, m'agrada perquè, precisament, aquest any 2018 és l'any Fabra i se celebren tres efemèrides fabrianes: els 150 anys del seu naixement, el centenari de la publicació de la gramàtica de Fabra i els setanta anys de la seva mort.

A vostè se'l coneix per haver fet les “fitxes Ruaix” per aprendre català, que va publicar en ple franquisme. Hem avançat gaire des d'aleshores en el coneixement de la llengua?

Hem progressat en extensió, però no en intensitat. Des de la democràcia, el català s'ensenya a moltíssima gent i molta gent l'entén, però amb la globalització ha augmentat la influència del castellà i el coneixement de la llengua genuïna ha disminuït. Fa cinquanta anys, en general, el català que es parlava era més genuí encara que molta gent no l'havia estudiat a l'escola. Hem de lluitar més per la genuïtat.

I què es pot fer per lluitar-hi?

La primera cosa és ser conscients que el català, des del punt de vista de la genuïtat, es va degradant. I, a part de ser-ne conscients, hauríem de mirar de ser militants. Fixar-se en la manera com es parla i com s'escriu i mirar de fer-ho de la manera més genuïna possible.

En això, l'escola hi deu tenir un paper important.

Hi té un paper important, però l'escola no ho és tot. Jo tinc una reneboda que fa parvulari i en les tauletes que es mira hi ha molts vídeos de coses infantils que són en castellà o, fins i tot, en anglès, i menys en català. En canvi, quan jo era petit, a Moià tot ho fèiem en català, excepte la cosa purament acadèmica de l'escola. No hi havia televisió, ni internet, ni vídeos, ni DVD, ni tot això i, per tant, ens arribava més el català dels pares, dels avis i de l'entorn del poble.

Doncs ara es qüestiona el model d'escola en català.

Hem de lluitar per l'escola en català i per la immersió lingüística.

Vostè va col·laborar en l'última gramàtica de l'IEC, que va generar un gran debat. Com ho va viure?

Hi vaig col·laborar amb molt de gust, però penso que aquesta gramàtica no és el que hauria d'haver estat. Considero que haurien d'haver fet un tipus de gramàtica més sintètic i més pràctic, més semblant a la gramàtica de Fabra, de 1918, que és relativament curta. Han fet una gramàtica que és descriptiva i, a partir de la descripció, s'ha de deduir la normativa. És poc clara i poc pràctica.

L'altra gran polèmica va ser la de la supressió dels accents diacrítics.

Els diacrítics serveixen per a la claredat, per evitar ambigüitats i, és clar, si se'n treuen es creen ambigüitats. De manera que jo encara n'hi hauria afegit algun.

10 Les llengües de la Xina

El blog del TERMCAT, 23/01/2018

<http://termcat.blog.gencat.cat/2018/01/23/les-llengues-de-la-xina/>



A la República Popular de Xina no s'hi parla *xinès*. La realitat darrere aquesta còmoda etiqueta de *xinès* és que s'hi parlen una gran quantitat de llengües i dialectes, la majoria dels quals són de la família sinotibetana, i dins de la família sinotibetana, de la subfamília de llengües sinítiques. Parlar de llengües sinítiques és com parlar de llengües romàniques, però en gran, tant per extensió territorial com per nombre de parlants. Les llengües són mútuament intel·ligibles, i cadascuna té diversos dialectes, els quals no sempre són mútuament intel·ligibles. Això dibuixa un panorama lingüístic variat i complex.

Les llengües sinítiques s'anomenen també *geolectes xinesos*, una denominació de compromís, proposada pels especialistes, entre *llengua*, que seria el terme més adequat lingüísticament, d'acord amb els estudiosos occidentals, i *dialecte*, la forma tradicional d'anomenar aquestes llengües a la Xina mateixa. El govern xinès reconeix oficialment 10 [geolectes](#): el geolecte del nord, el gan, el hakka, el hui, el jin, el min, el ping, el wu, el xiang i el yue. Una de les variants del geolecte min, parlada a Taiwan, ha evolucionat de tal manera que ara es considera oficialment una llengua: el taiwanès, llengua oficial de Taiwan.

D'altra banda, cal destacar que els parlants de les diferents llengües sinítiques se solen comunicar en [xinès estàndard](#), la llengua comuna oficial de la Xina, Taiwan i Singapur, basada en el geolecte del nord pel que fa al lèxic i la sintaxi, i a la variant de Beijing pel que fa a la pronúncia. El xinès estàndard és la llengua més parlada del món a causa de l'elevada població de la Xina, de la dià-

pora xinesa a l'estranger, dels intercanvis comercials amb la Xina i d'un interès creixent per aquesta llengua i per les cultures xineses.

Totes aquestes llengües les trobareu recollides al [Diccionari de llengües del món](#), un recull sistemàtic d'informació sobre 1.272 llengües, que s'ha actualitzat recentment amb la revisió i compleció de les llengües sinítiques. És un diccionari obert que es va actualitzant contínuament amb aportacions d'especialistes i usuaris que ens vulguin fer arribar les seves observacions i esmenes.

I totes les entrades són també consultables a través del [Cercaterm](#).

Altres entrades recents al blog del TERMCAT: [#termedelasetmana: telemàtica](#) (16/01), [Com es diu en català call for papers?](#) (18/01), [#termedelasetmana: paritat](#) (23/01), [Quina diferència hi ha entre escaire i cartabó?](#) (25/01), [Els trols: de la mitologia nòrdica a les xarxes socials](#) (29/01), [Com es diu en català pop-up store?](#) (01/02), [#termedelasetmana: troià](#) (06/02), [Hem d'escriure wifi o Wi-Fi?](#) (07/02), [Crics, clics, clics!: què és una granja de clics?](#) (08/02), [Com es diu en català halfpipe?](#) (13/02), [#termedelasetmana: immunoteràpia](#) (15/02), [#termedelasetmana: bretxa salarial de gènere](#) (20/02), [Tecnologia, cultura i terminologia](#) (21/02), [Tes del Japó: nous termes mil·lenaris](#) (27/02), [#termedelasetmana: màquina llevaneu](#) (27/02)

Vegeu també [El poema més llarg del món](#), de Joan-Lluís Lluís (*Presència*, 04/02/2018)

11 Enllaços i convocatòries

- ▶ Dijous **8 de març**, centenari de la primera anotació d'*El quadern gris*, de Josep Pla, la Xarxa de Mots posa en marxa la reedició del **bloQG** (el blog d'*El quadern gris*), seguint l'edició revisada per Narcís Garolera (2012). Podeu seguir-lo [a la web](#) o bé [per correu electrònic](#). [Més informació](#)
- ▶ **[Contracte d'investigador/a postdoctoral amb perfil de docència en llengua catalana](#)**. El Departament de Traducció i Ciències del Llenguatge de la Universitat Pompeu Fabra cerca cobrir una **plaça d'investigador postdoctoral per al curs acadèmic 2018-2019**, amb un contracte d'un any no prorrogable.
- ▶ **[“En defensa de l'escola catalana: reptes de futur”](#)**, taula rodona amb Albert Fabà, M. Carme Junyent i Pere Mayans, organitzada per l'Associació Llengua Nacional, dimecres **14 de març a les 7 del vespre**, Auditori del Centre Sant Pere Apòstol (Sant Pere més Alt 25, Barcelona).

- ▶ Jordi Badia, [Vèncer sense convèncer?](#) (blog *El clot de les Ànimes*, 02/02/2018)
- ▶ [La vàlua d'Enric Valor com a gramàtic: dos propostes, de Josep Saborit Vilar](#) (*Taula de Filologia Valenciana*, 25/01/2018)
- ▶ Jesús Bernat Agut, [Mira-t'ho! Rètols conatius](#) (blog *Imatgies*, 06/02/2018)
- ▶ Teresa Tort, *Agafada al vol. Som les paraules que diem*, [Guinyot](#) (06/12/2017), [Esca](#) (15/12/2017), [Titans](#) (02/01/2018)
- ▶ [Softcatalà presenta la traducció al català del LibreOffice 6](#) (Softcatalà, 04/02/2018)
- ▶ Josep Albinyana, [El 155 invisible](#) (*VilaWeb*, 12/02/2018)
- ▶ Moisés Pérez, [El plurilingüisme divideix les entitats per la llengua](#) (*El Temps*, 15/02/2018)
- ▶ Agustí Colomer, [Una decisió errònia en l'etiqueta](#) (*Levante-EMV*, 14/02/2018)
- ▶ Esther Vera, [Verinosa llengua](#) (*Ara*, 17/02/2018)
- ▶ Pompeu Fabra, [Fins i fins a \(o fins en\)](#) (*Converses filològiques* 352, 1923)
- ▶ Xantal Llavina entrevista Màrius Serra: [“La llengua és el que ens defineix com a humans en tota la seva amplitud”](#) (*El Punt Avui*, 20/02/2018)
- ▶ [Dites i refranys catalans. Paremiologia catalana, núm. 25](#), març 2018. Si voleu subscriure-us al butlletí, [aneu aquí](#)